

Večkratne vrednosti

ali
tabele

DIRI 2003 – Programski jeziki

VEČKRATNE VREDNOSTI

- Izpiši števila v obratnem vrstnem redu
 - zanka
 - preberi i-to število
 - shrani ga v xi
 - Povečaj i za 1
 - i = prebrano število števil
 - zanka
 - izpiši xi
 - zmanjšaj i za 1
- Kako napisati indekse?
 - `int[] x = new int[10]; // pripravimo prostor`
 - `x[0], x[1], ..., x[9]`

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Kdaj uporabljamo tabele

- Večje število podatkov iste vrste
- Želimo izvesti enako akcijo
 - Spreminjanje na enak način
 - Uporabljanje na enak način

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Primeri deklaracij

- `int [] tabela = new int[100];`
- Prostor za 100 števil tipa `int`
- `String [] besedilo = new String[15];`
- Prostor za 15 nizov
- `besedilo[7]` – spremenljivka, v katero lahko shranimo niz

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Primer

```
int[] x = new int [10];
i = 0;
while (i < 10) {
    pod = JOptionPane.showInputDialog("Vnesi " + (i + 1)
        + ". podatek");
    x[i] = Integer.parseInt(pod);
    i++;
}
i = 9; rezultat = "";
while (i >= 0) {
    rezultat = rezultat + "\n" + x[i];
    i--;
}
JOptionPane.showMessageDialog(null, rezultat,
    "Obratno", JOptionPane.PLAIN_MESSAGE);
```

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

VEČKRATNE VREDNOSTI

- Indeksi od 0 do $n - 1$
 - n je velikost (20), ki smo jo navedli v `new int[20]`
- pozor na meje
- če ne vemo, koliko elementov - zg. meja
- V Javi prostor za tabelo lahko generiramo tudi šele takrat, ko zvemo, koliko elementov ima!
- Naknadno spreminjanje velikosti tabele ni več možno

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Uporaba tabel

- `double[] stevila = new double[15];`
- Prostor za 15 decimalnih števil
- `stevila[7]` – spremenljivka, v katero lahko shranimo decimalno število
- `stevila[2 * i]` – spremenljivka:
 - Katera spremenljivka - odvisno od vrednosti v `i`
 - `stevila[0]` ali `stevila[2]` ali `stevila[4]` ali ...
 - Kaj, če je `i` denimo 10
 - sklicujemo se na `stevila[20]`. Ta ne obstaja – napaka – program preneha delovati (se sesuje)
 - **POZOR NA MEJE!!**

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Uporaba tabel – pogoste napake

- Imamo deklaraciji
 - `double[] stevila = new double[15];`
 - `double[] stevilal = new double[15];`
 - ... // stavki, s katerimi posameznim elementom obeh tabel damo vrednost
- `stevila = 17; // NAPAKA!!`
- `System.out.println(stevila); // napaka!!`
- `If (stevilal == stevila) ... // napaka!!`
- Uporabljamo lahko le posamezne elemente tabele in ne tabelo kot celoto!
 - Zanka za izpis, primerjanje, ...
- `stevilal = stevila; // napaka`
- Formalno je sicer OK, a pomeni nekaj drugega
 - V tabeli `stevilal` NI kopija elementov iz tabele `stevila`, ampak od sedaj naprej tabeli `stevilal` in `stevilal` označujeta ISTO tabelo!
- `stevila[2 * i]` – spremenljivka:
 - Katera spremenljivka - odvisno od vrednosti v `i`
 - Kaj, če je `i` denimo 10
 - sklicujemo se na `stevila[20]`. Ta ne obstaja – napaka – program preneha delovati (se sesuje)
 - **POZOR NA MEJE!!**

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Primeri deklaracij

- `int[] tabela = new int[100];`
- Prostor za 100 števil tipa `int`
- `double[] stevila = new double[15];`
- Prostor za 15 decimalnih števil
- `int[] x;`
- Le napoved, da je `x` tabela. Kako velika, še nismo povedali!
- `x = new int[199];`
- Šele sedaj pripravili prostor za 199 celih števil

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Primeri deklaracij

- `String[] besede = new String[17];`
- Prostor za 17 nizov
- `double[] stevila;`
- Napoved, da ima spremenljivka `stevila` indekse in ni običajna spremenljivka
- `stevila = new int[19];`
- Šele sedaj pripravili prostor za 19 decimalnih števil!
- `stevila = new int[2 * n + 1];`
- Tudi OK, če vemo, koliko je `n` (če je v spremenljivki `n` shranjena celoštevilka vrednost).

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Analiza metov kocke

- Vrzimo kocko `n` krat in štejmo šestice, petice, ..., enke. Ugotovimo, koliko se število razlikuje od teoretične verjetnosti $1/6$.
- Podatki
 - Število metov
- Kako
 - `N` x izvedemo zanko
 - Vrzemo kocko
 - Povečamo ustrezen števec
- Zadnjič: 6 števec, 6 x pogojni stavek, ...

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Števci

- Za števce metov bomo uporabili tabelo!
- `int[] kocka = new int[6];`
- `kocka[0], kocka[1], kocka[2], kocka[3], kocka[4], kocka[5]`
- V `kocka[0]` bomo šteli, kolikokrat smo vrgli 1, v `kocka[3]` kolikokrat smo vrgli 4, ...
- Nastavimo števce na 0
- ```
i = 0;
while (i < 6)
{ kocka[i] = 0;
}
```

Marija Lokar,  
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

---

---

---

---

---

---

---

---

## Beleženje metov

- `met = 1 + (int)(6 * Math.random());`
- `if (met == 1)`
  - { `kocka[0] = kocka[0] + 1;`
  - }
  - `if (met == 2)`
  - { `kocka[1] = kocka[1] + 1;`
  - }
  - ...
- S tem nismo pridobili kaj veliko – skoraj vseeno, če bi imeli števec `st1`, `st2`, ... (brez tabele)
- A beleženje lahko napišemo tudi tako
  - `kocka[met - 1] = kocka[met - 1] + 1;`
  - Pogojni stavki niso potrebni
  - Če je bil met 4, se je povečala vrednost v `kocka[3]`, ki šteje vržene štirice, ...

Marija Lokar,  
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

---

---

---

---

---

---

---

---

## Glavna zanka

```
i = 1;
while (i <= 1000000)
{
 // vržemo kocko
 met = 1 + (int)(6 * Math.random());
 // povečamo ustrezen števec
 kocka[met - 1] = kocka[met - 1] + 1;
 i = i + 1;
}
// izpis
odg = "";
i = 1;
while (i <= 6)
{
 odg = odg + i + " smo vrgli " + kocka[i - 1] + "krat.\n";
 i = i + 1;
}
```

[AnalizaKocke.java](#)

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Polnjenje tabele

- Tabelo velikosti `n` napolnimo z naključnimi števili med `a` in `b`
- `int[] nak_tabela;` // velikost bomo povedali kasneje!
- Preberemo velikost (`showInputDialog`, `parseInt`, ...)
- Določimo tabelo
  - `nak_tabela = new int[n];`
  - Tabela, velikosti `n`
  - Če smo za `n` prebrali 10, tabela za 10 števil, če smo prebrali 1345, tabela za 1345 števil!

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Polnjenje tabele – glavna zanka

```
i = 0;
while (i < n)
{
 // izberemo naključno št. med a in b
 naklj_st = (int)((b - a + 1) * Math.random() + a);
 // shranimo v tabelo
 nak_tabela[i] = naklj_st;
 i = i + 1;
}
```

[NakTabela.java](#)

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Album sličic

- Anže se je odločil, da bo zbiral sličice. Tiste o živalih. Kupiš čokoladko, v ovitku je skrita sličica živali in potem to sličico nalepiš v album.
- Mene, kot starša, pa zanima, koliko bo zaradi tega obremenjen družinski proračun, torej, koliko čokoladic bom moral kupiti, da bo album poln!

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Ideja

- Izračunajmo!
  - Pa se še spomnimo toliko matematike?
- S pomočjo računalnika simulirati nakupovanje.
- Polnjenje albuma izvesti velikokrat in določiti povprečje.
- Če bomo to izvedli dovolj-krat, se matematični in "statistični" izračun ne bosta veliko razlikovala!

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Predpostavke

- Proizvajalci so pošteni
  - Vse sličice nastopajo enako pogosto
- Anže ne pozna nikogar, ki bi zbiral iste sličice in nima možnosti menjave.

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Kupovanje

- Enostavno
  - Izberemo naključno število med 1 in velikostjo albuma (število sličic)
- `(int) (Math.random() * velAlbuma) + 1`

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Album

- Sličica – posamezni element tabele
- Tabela tako velika kot album (kot je število sličic)
- Zanima nas le, če sličica je, ali ni
  - `boolean[] album = new boolean[velAlbuma];`
- `album[5]` ... ali imamo sličico 5
- Ni ok ... Zadnje sličice ne moremo dobiti
  - indeksi od 0 do `velAlbuma - 1`
- Zato raje
  - `boolean[] album = new boolean[velAlbuma + 1];`
- Na `album[0]` pa kar pozabimo

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Osrednji del

- Kupimo čokolado
  - `slicica = (int)(velAlbuma * Math.random()) + 1;`
- Če sličice še nimamo, jo "nalepimo"
  - `album[slicica] = true;`
- Ponavljamo, dokler album ni poln!
- Kako vedeti, da je poln
  - Vsakič pregledati, če so nalepljene že vse sličice (če ni nobena vrednost `album[i] false`)
  - predolgo
  - Pomniti, koliko sličic nam še manjka

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Osrednji del

```
while (kolikoManjka > 0)
{
 slicica = (int)(velAlbuma * Math.random()) + 1;
 // kupil sem sličico
 kolikoKupil = kolikoKupil + 1;
 if (!album[slicica]) // nimam je še!
 {
 kolikoManjka = kolikoManjka - 1;
 album[slicica] = true; // nalepim;
 }
}
```

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Album.java

```
import javax.swing.*;
import java.applet.*;
import java.awt.*;

public class Album extends Applet
{
 // koliko sličic je potrebno kupiti, da napoinimo album
 // na začetku je album prazen
 // kolikoManjka = velAlbuma;
 // kolikoKupil = 0;
 // i = 1;
 // while (i <= velAlbuma)
 {
 album[i] = false;
 i = i + 1;
 }

 public void init()
 {
 boolean[] album; // album s sličicami - true
 iman, false nimam sličice
 int velAlbuma; // velikost albuma
 int slicica; // katero sličico sem kupil
 int kolikoManjka; // koliko sličic mi še manjka
 int kolikoKupil; // zanima me, koliko sličic sem kupil
 int i;

 velAlbuma = Integer.parseInt(JOptionPane.showInputDialog("Koliko sličic je v albumu"));
 album = new boolean[velAlbuma + 1];
 // da ne bomo šteili od 0 dalje!

 // dokler ne napoinis albuma
 JOptionPane.showMessageDialog(null, "Po nakupih!");
 while (kolikoManjka > 0)
 {
 slicica = (int)(velAlbuma * Math.random()) + 1;
 // kupil sem sličico
 kolikoKupil = kolikoKupil + 1;
 if (!album[slicica]) // nimam je še!
 {
 kolikoManjka = kolikoManjka - 1;
 album[slicica] = true; // nalepin;
 }
 // album je poln
 JOptionPane.showMessageDialog(null, "Kupil sem " + kolikoKupil + " sličic");
 }
 }
}
```

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Pokemon album

- Tu ni čokoladic, ampak je v zavojčku 6 sličic
- Kupovanje malo drugače:
- Namesto

```
slicica = (int)(velAlbuma * Math.random()) + 1;
```

- damo

- // kupili smo nov zavojček. V njem je 6 sličic!

```
i = 1;
while (i <= 6)
{
 slicica = (int)(velAlbuma * Math.random()) + 1;
 // kupil sem sličico
 if (!album[slicica]) // nimam je še!
 {
 kolikoManjka = kolikoManjka - 1;
 album[slicica] = true; // nalepim;
 }
 i = i + 1;
}
```

[AlbumPokemon.java](#)

Matija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Izboljšava

- V zavojčku so različne sličice
- Kako generirati 6 različnih števil!
- Ideja:
  - Izberemo indeks sličice
  - Na začetku je številka sličice enaka indeksu
  - Prvič so kandidati mesta(indeksi) od 1 do velAlbuma
  - Drugič so kandidati mesta od 1 do velAlbuma - 1
  - tretjič ...

Matija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Generiranje različnih

- na mesto izbire damo "zadnjo" sličico, da bo v naslednjem koraku OK saj zadnje mesto ne bomo upoštevali!
- Sličica na mestu izbire pa tako ne bo prišla več v poštev
- 1 2 3 4 5 ..... Izbiramo med 1 – 5. Denimo da izberemo 2
- 1 5 3 4 2 .... Izbiramo med 1 – 4. Denimo, da izberemo 4
- 1 5 3 4 2 .... Izbiramo med 1 – 3. Denimo, da izberemo 2 (torej dejansko sličico 5!)
- 1 3 5 4 2 ... Konec. Izbrali smo torej 2, 4 in 5!

Matija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Generiranje različnih

```
i = 1;
int[] slike = new int[veAlbuma+1];
while (i <= veAlbuma) {
 slike[i] = i; // ta tabela označuje številko sličice
 i = i + 1;
}
i = 1;
while (i <= 6) {
 // Izberemo iz tabele slik sličico.
 // Prvič so kandidati mesta od 1 do veAlbuma
 // drugič so kandidati mesta od 1 do veAlbuma - 1, tretjič ...
 izbira = (int)((veAlbuma - (i - 1)) * Math.random()) + 1;
 slička = slike[izbira];
 slike[izbira] = slike[veAlbuma - (i - 1)];
 // na mesto izbire damo "zadnjo" sličico, da bo v naslednjem koraku OK
 // saj zadnje mesto ne bomo upoštevali! Sličica na mestu izbire pa
 // tako ne bo prišla več v poštev
 if (talbum[slička] // nimam je še! {
 kolikoManjka = kolikoManjka - 1;
 album[slička] = true; // nalepim;
 }
 i = i + 1;
}
```

[AlbumPokemonRazlicno.java](#)

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Več nakupov

- Doslej izvedli le en nakup
- Da bo rezultat smislen – vso polnitev ponoviti velikokrat
- Celoten program damo v zanko
- Ta se izvede denimo 1000x
- Računamo povprečje
  - Vsakič k vsoti prištejemo število potrebnih nakupov za tekočo polnitev albuma
  - Na koncu vsoto delimo s 1000

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Več programov

- [AlbumPokemonRazlicnoVeckrat.java](#)
  - album s Pokémoni (zavojček s 6 različnimi sličicami), kjer povemo, koliko simulacij bomo izvedli
- [AlbumGrafika1.java](#)
  - "klasični" album z grafičnim prikazom polnitve
- [AlbumGrafika2.java](#)
  - "klasični" album z grafičnim prikazom polnitve in označevanjem podvojenih (oz. pomnoženih)
- [AlbumGrafika3.java](#)
  - "klasični" album z grafičnim prikazom polnitve in barvnim prikazom kolikokrat dobimo posamezno sličico
  - Uporabljen switch stavek kot nadomestilo za več if stavkov!

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Zanimiva napaka

- Zakaj se tale program sesuje?

```
int i = 0; Tabela.java

while (i < n)
{ // izris naključnih stolpcev
 if (tabela[i] < 0.90 * povprecje) // izriso stevila, ki so za 10 % manjše od povprecja
 { g.setColor(Color.green);
 g.fillRect(x + i * (sirina + razmik), y, sirina, tabela[i]);
 i = i + 1;
 }
 if (tabela[i] > 1.10 * povprecje) // izriso stevila, ki so za 10 % večje od povprecja
 { g.setColor(Color.red);
 g.fillRect(x + i * (sirina + razmik), y, sirina, tabela[i]);
 i = i + 1;
 }
 if ((tabela[i] <= 1.10 * povprecje) && (tabela[i] >= 0.90 * povprecje))
 { g.setColor(Color.yellow); // izriso stevila, so +/- 10 % od povprecja
 g.fillRect(x + i * (sirina + razmik), y, sirina, tabela[i]);
 i = i + 1;
 }
}
```

Marije Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003
